

Κωστής Παλαμᾶς - Βιογραφικά στοιχεία

Ὁ Κωστής Παλαμᾶς ἀποτελεῖ μία ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες πνευματικὲς φυσιογνωμίες τῆς νεώτερης Ἑλλάδας καὶ ἓναν ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους ποιητὲς τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Εἶναι ἓνας στοχαστὴς διαχρονικὸς καὶ ἐπίκαιρος.

Τὸ τεράστιο ποιητικὸ του ἔργο ὑμνεῖ τὴν ἱστορία, τὸν Ἑλληνισμό καὶ τὸν ὄραματισμὸ τῆς «μεγάλης ιδέας» γιὰ τὴν πατρίδα, ἀλλὰ παράλληλα ἀσχολεῖται μὲ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὰ συναισθήματά του.

Ἡ λυρικότητα καὶ ἡ γλωσσοπλαστικὴ του δεινότητα εἶναι μοναδικές. Πέρα ὅμως ἀπὸ τὴν ποιητικὴ του ὄντοτητα ὁ Κωστής Παλαμᾶς διακρίθηκε καὶ γιὰ τὴν κριτικὴ, φιλολογικὴ ἀλλὰ καὶ διηγηματογραφικὴ του ἐργασία.

Γεννήθηκε στὴν Πάτρα στὶς 13 Ἰανουαρίου τοῦ 1859, ἡ καταγωγή του ὅμως ἦταν ἀπὸ τὸ Μεσολόγγι. Τὸ 1864 πεθαίνει ἡ μητέρα του Πηνελόπη ἀπὸ πρόωρο τοκετό, ἐνῶ λίγο ἀργότερα, τὸ 1865 πεθαίνει καὶ ὁ πατέρας του Μιχαὴλ Παλαμᾶς. Τὸν ἐπτάχρονο Κωστή ἀνέλαβε τότε, ὁ θεῖος του Δημήτριος Παλαμᾶς καὶ τὸν πῆρε στὸ σπίτι του στὸ Μεσολόγγι. Ἐκεῖ ὁ ποιητὴς ἔμεινε ἀπὸ τὸ 1867 ὡς τὸ 1875. Ἦδη ἀρχίζει ν' ἀσχολεῖται στὰ γυμνασιακὰ του χρόνια μὲ τὴν λογοτεχνία.

Μόλις τελείωσε τὸ γυμνάσιο, τὸ 1876, ἦρθε στὴν Ἀθήνα, ὅπου ἐγγράφηκε στὸ Πανεπιστήμιο, στὴ Νομικὴ σχολή. Οἱ σπουδές του ὅμως δὲν κράτησαν πολὺ, γιατί ἡ ποίηση καὶ ἡ λογοτεχνία ἀπὸ νωρὶς τὸν κέρδισαν. Τὸ 1879 διαμένει σ' ἓνα μικρὸ σπίτι στὴν ὁδὸ Ἰπποκράτους, ὅπου συγκατοικεῖ μὲ τὸ Νίκο Καμπᾶ, γιὰ περίπου ἓνα χρόνο. Ἀργότερα θὰ μείνει στὴν ὁδὸ Ἀσκληπιοῦ γιὰ πολλὰ χρόνια. Τὴν ἴδια ἐποχὴ ὁ Κωστής Παλαμᾶς ἀσχολεῖται καὶ μὲ τὴ δημοσιογραφία καὶ συνεργάζεται μὲ ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ, χρησιμοποιώντας κατὰ καιροὺς τὰ ψευδώνυμα «Κώστας», «Διαγόρας», «Ὀνολουλού», «Φλόρα Μιράμπιλης», «W». Πολὺ γρήγορα ξεχωρίζει ἀπὸ τοὺς συναδέλφους του καὶ γίνεται ὁ ἰδρυτὴς

τῆς ἐπονομαζόμενης «Νέας Ἀθηναϊκῆς Σχολῆς». Τὸ 1886 τυπώνει τὴν πρώτη του ποιητικὴ συλλογὴ «Τὰ τραγούδια τῆς Πατρίδος μου».

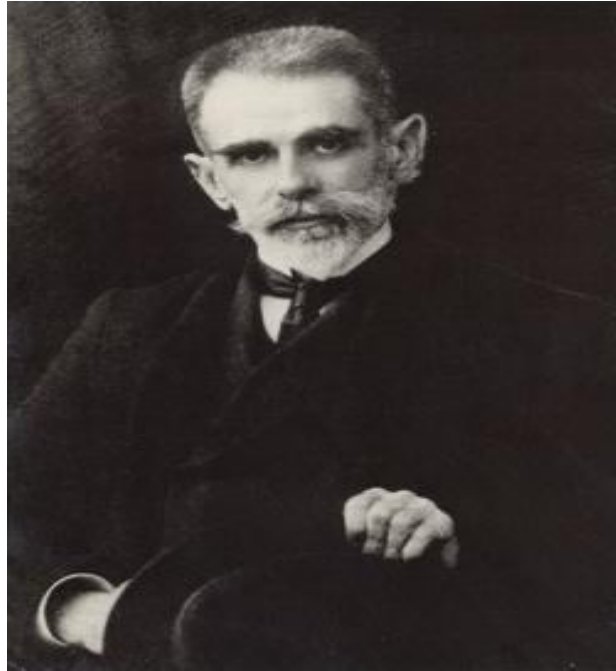
Τὸ 1887 νυμφεύεται (κουμπάρος ὁ Βλάσης Γαβριηλίδης) μὲ τὴν Μαρία Βάλβη μὲ τὴν ὁποία καὶ θὰ ἀποκτήσει τρία παιδιά - τὴ Ναυσικᾶ, τὸ Λέανδρο καὶ τὸν Ἄλκη. Ὁ θάνατος βρίσκει τὸν Ἄλκη σὲ ἡλικία 5 χρόνων στὶς 24 Φεβρουαρίου τοῦ 1898 καὶ ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς βυθίζεται σὲ ἄφατη ὁδύνη. Γιὰ τὸ χαμὸ τοῦ μικροῦ του γιοῦ γράφει τὸ ἀριστουργηματικὸ ἔλεγεῖο «Ὁ Τάφος» (1898).

Τὸ 1879 διορίζεται γραμματέας στὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν καὶ ἀπὸ τὴ θέση αὐτὴ θ' ἀποχωρήσει τὸ 1928 μὲ τὸ βαθμὸ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέα καὶ μὲ πολλὰς τιμητικὰς διακρίσεις, ἡ σπουδαιότερη ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι ὁ τίτλος τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ τὸ 1926. Νωρίτερα, τὸ 1924 ἡ Γαλλικὴ κυβέρνησις τὸν τιμᾶ μὲ τὸ παράσημο τῆς «Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς». Τὸ 1929 ἀναλαμβάνει καθήκοντα ὡς Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Στὶς ἀρχὰς τοῦ 1933 τιμᾶται μὲ τὸ μετάλλιο «Γκαῖτε» ἀπὸ τὸν Γερμανὸ πρεσβευτὴ στὴν Ἀθήνα. Ἀνακηρύσσεται Ἐπίτιμος Πρόεδρος τοῦ νεοϊδρυθέντος τμήματος τῆς Διεθνοῦς Ἐνώσεως Συγγραφέων καὶ λίγο ἀργότερα τοῦ ἀπονέμεται τὸ «Οἰκονόμειο Βραβεῖο». Τὸ 1934 ἡ Ἰσπανικὴ κυβέρνησις τὸν τιμᾶ μὲ τὸ μετάλλιο «Del la plaque del l' Ordre de la Republique» καὶ ἕνα χρόνο μετὰ τοῦ ἀπονέμεται τὸ Μετάλλιο τῆς Ἀμβροσιανῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Μιλάνου. Τὸ ἴδιο ἔτος μετακομίζει ἀπὸ τὸ σπίτι του τῆς ὁδοῦ Ἀσκληπιοῦ 3, στὴν ὁδὸ Περιάνδρου 3, στὴν Πλάκα. Τὸ 1936 ἐορτάζεται ἡ πενήντᾶχρονη προσφορὰ τοῦ ποιητῆ στὰ πνευματικὰ δρώμενα καὶ τοῦ ἀπονέμονται τὰ διάσημα τοῦ Ἀνωτέρου Ταξιάρχου τοῦ Βασιλικοῦ Τάγματος καὶ τὸ βραβεῖο «Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν» τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Τὴν ἴδια ἐποχὴ τὸν ἐπισκέπτεται στὸ σπίτι του ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος καὶ τοῦ μεταφέρει τὰ συγχαρητήρια καὶ τὶς εὐχὰς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Τὸ 1937 ἀποκαλύπτεται προτομὴ τοῦ Κωστῆ Παλαμᾶ στὸ Μεσολόγγι.

Τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του θὰ τὰ ζήσει ἀποτραβηγμένος καὶ θ' ἀσχοληθεῖ μὲ τὴ συγγραφὴ νέων ἔργων, τὴ διευθέτησι τῶν παλαιότερων του καὶ τὴν ἀπλὴ συναναστροφὴ γνωστῶν, φίλων καὶ θαυμαστῶν του. Στὰ χρόνια τῆς Γερμανικῆς κατοχῆς, στὶς 9 Φεβρουαρίου τοῦ 1943, πεθαίνει ἡ σύντροφός του Μαρία. Δεκαοχτὼ μέρες ἀργότερα, βαριά ἄρρωστος ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς πεθαίνει στὶς 27 Φεβρουαρίου τοῦ 1943, στὶς 3 π. μ. Ἡ κηδεῖα του ἔμεινε μνημειώδης στὰ χρονικά τῆς πατρίδας μας. Χιλιάδες λαὸς πλημμύρισε τὸ Α' Νεκροταφεῖο Ἀθηνῶν καὶ συνόδευσε τὸν μεγάλο μας ποιητὴ μέχρι τὴν τελευταία του κατοικία, ψάλλοντας τὸν

έθνικὸ ὕμνο, μπροστὰ στὰ μάτια τῶν ἔκπληκτων Γερμανῶν κατακτητῶν. Λίγο νωρίτερα ὁ ποιητὴς Ἄγγελος Σικελιανὸς εἶχε ἀπαγγεῖλει τὸ περίφημο νεκρώσιμο ποίημα στὴ μνήμη τοῦ Κωστή Παλαμᾶ.

Κωστής Παλαμᾶς (1859-1943) - ὁ διαχρονικὸς & ἐπίκαιρος στοχαστὴς

Ὁ Κωστής Παλαμᾶς εἶναι ὁ νεότερος ἔθνικὸς ποιητὴς μας καὶ μία ἀπὸ τὶς κορυφαῖες πνευματικὲς φυσιογνωμίες τοῦ νεότερου ἑλληνισμοῦ, στὸν ὁποῖο ὀφείλουμε τὴν θεμελίωση τῆς νέας λογοτεχνίας μας.

Ἡ ποίηση τοῦ Παλαμᾶ εἶναι ἕνας ὠκεανὸς, ὅπου συναντιοῦνται τὸ ἐπικὸ καὶ τὸ λυρικό, τὸ δραματικὸ καὶ τὸ φιλοσοφικό. Δοκίμασε ὅλους τοὺς ρυθμοὺς καὶ τὰ μέτρα, ὅλες τὶς ἐμπνεύσεις καὶ τραγούδησε τὸ αἰώνιο καὶ τὸ πρόσκαιρο, τὸ μεγάλο καὶ τὸ μικρό, τὸ προσωπικὸ καὶ τὸ ἀντικειμενικό. Τρυφερὸς καὶ λεπτὸς, ζωγραφικὸς καὶ αἰσθηματικὸς στὰ λυρικά του ποιήματα, ξέρει, ὅμως, κυρίως νὰ γίνετα μεγαλόπνευστος καὶ προφητικὸς μὲ τὰ μεγάλα ποιητικὰ του συνθέματα. Μέσα σ' αὐτὰ περνάει ἡ δόξα καὶ ἡ τέφρα, ἡ αἴγλη καὶ τὰ ἐρείπια, ἡ μοίρα καὶ τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδας, τῆς αἰώνιας Ἑλλάδας ἀρχαίας - βυζαντινῆς - τουρκοκρατούμενης - ἐπαναστατημένης, ἐλευθερωμένης.

Τέτοιος υπήρξε ὁ Παλαμᾶς, ἕνας ἀληθινὸς Τιτάνας τῶν ἑλληνικῶν γραμμᾶτων, ποὺ ἡ μορφὴ του θὰ φαντάζει πάντοτε ἀνάμεσα στὶς φωτεινότερες, μέσα στὸ πνευματικὸ Πάνθεο τῶν νεοτέρων χρόνων.

Ἄγγελος Σικελιανός - Παλαμᾶς

Ἦχῆστε οἱ σάλπιγγες... Καμπάνες βροντερές,
δονῆστε σύγκορμη τὴ χώρα πέρα ὡς πέρα...
Βογκῆστε τύμπανα πολέμου... Οἱ φοβερὲς
σημαῖες, ξεδιπλωθεῖτε στὸν ἀέρα!

Σ' αὐτὸ τὸ φέρετρο ἀκουμπᾶ ἡ Ἑλλάδα ! Ἕνα βουνὸ
μὲ δάφνες ἂν ὑψώσουμε ὡς τὸ Πήλιο κι ὡς τὴν Ὅσσα,
κι ἂν τὸ πυργώσουμε ὡς τὸν ἔβδομο οὐρανό,
ποιὸν κλεῖ, τί κι ἂν τὸ πεῖ ἡ δικιά μου γλώσσα;

Μὰ ἐσύ Λαέ, ποὺ τὴ φτωχὴ σου τὴ μιλιὰ,
Ἦρωας τὴν πῆρε καὶ τὴν ὕψωσε ὡς τ' ἀστέρια,
μεράσου τώρα τὴ θεϊκὴ φεγγοβολιὰ
τῆς τέλειας δόξας του, ἀνασήκωσ' τον στὰ χέρια

γιγάντιο φλάμπουρο κι ἀπάνω ἀπὸ μᾶς
ποὺ τὸν ὑμνοῦμε μὲ καρδιὰ ἀναμμένη,
πὲς μ' ἕνα μόνον ἀνασασμόν: «Ὁ Παλαμᾶς!»,
ν' ἀντιβογκήσει τ' ὄνομά του ἡ οἰκουμένη!

Ἦχῆστε οἱ σάλπιγγες... Καμπάνες βροντερές,
δονῆστε σύγκορμη τὴ χώρα πέρα ὡς πέρα...
Βογκῆστε τύμπανα πολέμου... Οἱ φοβερὲς
σημαῖες, ξεδιπλωθεῖτε στὸν ἀέρα!

Σ' αὐτὸ τὸ φέρετρο ἀκουμπᾶ ἡ Ἑλλάδα! Ἕνας λαός,
σηκώνοντας τὰ μάτια του τὴ βλέπει...
κι ἀκέριος φλέγεται ὡς μὲ τ' ἄδυτο ὁ Ναός,
κι ἀπὸ ψηλὰ νεφέλη Δόξας τόνε σκέπει.

Τί πάνωθὲ μας, ὅπου ὁ ἄρρητος παλμὸς

τῆς αἰωνιότητος, ἀστράφτει αὐτὴν τὴν ὥρα
Ὀρφέας, Ἡράκλειτος, Αἰσχύλος, Σολωμὸς
τὴν ἅγια δέχονται ψυχὴ τὴν τροπαιοφόρα,

ποῦ ἀφοῦ τὸ ἔργο της θεμέλιωσε βαθιὰ
στὴ γῆν αὐτὴν μὲ μίαν ἰσόθεη Σκέψη,
τὸν τρισμακάριο τώρα πάει ψηλὰ τὸν Ἰακχο
μὲ τοὺς ἀθάνατους θεοὺς γιὰ νὰ χορέψει.

Ἦχῆστε οἱ σάλπιγγες... Καμπάνες βροντερές,
δονῆστε σύγκορμη τὴ χώρα πέρα ὡς πέρα...
Βόγκα Παιάνα! Οἱ σημαῖες οἱ φοβερές
τῆς Λευτεριᾶς ξεδιπλωθεῖτε στὸν ἀέρα!

[www. nektarios. gr](http://www.nektarios.gr)